

Назаренко Н.С.,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
Національна академія Державної прикордонної
служби України імені Богдана Хмельницького*

ОСОБЛИВОСТІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ

Метою вивчення іноземної мови у майбутніх офіцерів-прикордонників є забезпечення здатності адекватно діяти в цільовій ситуації. Тому процес відбору навчального матеріалу здійснюється шляхом ідентифікації такої ситуації з подальшим проведенням ретельного аналізу її лінгвістичних ознак, та шляхом аналізу навчальних потреб курсантів.

Використання у навчанні текстового матеріалу зі сфери спеціалізації сприяє розвитку професійних уявлень майбутніх прикордонників, створюючи передумови для досягнення ними кінцевих цілей навчання в академії, а отже, забезпечує формування в них комунікативної компетентності під час оволодіння іноземною мовою. Зазначений підхід до відбору навчального матеріалу було покладено в основу професійно спрямованого навчання майбутніх прикордонників іноземної мови [1].

Вимоги до навчального матеріалу: функціональність, ситуаційність, тематичність, жанрово-стилістична різноманітність, відбиття сучасного етапу мови, насичення соціокультурними фактами.

Складовою професійної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників є не лише предметні, але й психологічні знання, навички соціальної взаємодії.

Крім того, особливістю вивчення іноземної мови є однобічне “включення” майбутніх офіцерів-прикордонників у комунікативну, а не

предметно-комунікативну діяльність. Курсант спілкується за допомогою мови, не використовуючи її у своїй безпосередній предметній діяльності.

Враховуючи ці особливості, ми прагнули реалізувати на практиці можливості формування комунікативної компетентності у майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі вивчення іноземної мови. Як психолого-педагогічну основу цього процесу ми вибрали особистісно-діяльнісний підхід, розроблений у психології О.М. Леонтьєвим, Л.С. Виготським і С.Л. Рубінштейном, обґрунтовану О.О. Вербицьким концепцію контекстного навчання, а також комунікативний підхід до викладання іноземних мов.

Інформаційне забезпечення здійснювалось з урахуванням положення про те, що навчальний матеріал з іноземної мови має стати дієвим засобом предметно-комунікативної діяльності. Відтак, перевага надавалася іншомовним текстам, що містили цікаву інформацію проблемного характеру, спонукали майбутніх прикордонників до роздумів, викликали потребу висловитися щодо прочитаного.

Нами було відібрано комплекс цікавих за змістом текстів, присвячених різним аспектам проблеми професійно-комунікативної діяльності майбутнього прикордонника. Виконуючи спеціально підібрані завдання, пов'язані з майбутньою професійною діяльністю, майбутні прикордонники обговорювали причини виникнення конфліктних ситуацій у професійній діяльності, аналізували шляхи їх подолання, оволодіваючи, водночас, не тільки іноземною мовою, але й прийомами ділового спілкування [2].

Використання навчального матеріалу зазначеної тематики виявилось доцільним не лише з точки зору здійснення опосередкованого впливу на мотиваційний процес майбутніх офіцерів-прикордонників шляхом формування вищих рівнів мотиваційно-цільової основи навчального процесу. Новизна та яскравість фактів, оригінальність висновків - це ті стимули, які сприяли не тільки успішному оволодінню іноземною мовою, але й формуванню комунікативної компетентності.

Навчання в групі створювало можливості спостерігати мовленнєве спілкування і поведінку комунікантів. Матеріал, підготовлений нами, сприяв можливості аналізу та інтерпретації використання мови в конкретній комунікативній ситуації, осмисленню фрагментів мовленнєвої та соціальної поведінки у єдності їхніх сторін, формуванню навичок розуміння мовлення на слух. У результаті активність курсантів на заняттях підвищувалась, з'являлось прагнення

самостійно створювати мовленнєві структури згідно з контекстами вживання. Повторення та обговорення прочитаного та почутого, комунікативні ігри збільшували ефективність закріплення навчального матеріалу.

Таким чином, використання автентичних текстів професійного спрямування в навчанні майбутніх офіцерів-прикордонників іноземної мови є засобом реалізації їх фахової та комунікативної підготовки. Читання та обговорення автентичних текстів професійного спрямування сприяє збагаченню словникового запасу і дає можливість опанувати фаховою термінологією.

Список використаних джерел

1. Гапонова В.М. Englishfor Professional Communication (Англійська мова для професійного спілкування) Навч. посіб. / В.М. Гапонова, Н.С. Назаренко. - Хмельницький: Видавництво Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького, 2012. - 206 с.

2. Назаренко Н.С. Навчання майбутніх прикордонників англійської фахової лексики з урахуванням когнітивного підходу / Н.С. Назаренко // Теоретичні питання культури, освіти і виховання: Зб. наук. пр. - К.: КНЛУ, 2011. - Вип.44. - С. 90-93.